

Gozdovi niso le porabniki vode, ampak so tudi njen filter in rezervoar

Teden slovenskih gozdov

Zaradi spremenjenega naravnega in družbenega okolja so naši gozdovi postavljeni pred vse več izzivov, o katerih se bo razpravljalo v okviru aktivnosti Tedna slovenskih gozdov, ki jih že tradicionalno pripravlja Zavod za gozdove Slovenije, in bodo letos potekale med 23. in 29. majem.

Poskrbeti, da bo gozd zaveznik pri blaženju podnebnih sprememb

Površina gozdov in lesna zaloga sta se v zadnjih 50 letih v Sloveniji večinoma povečevali. Površina gozdov je v letu 2014 znašala 1.181.943 hektarjev, zaloga lesa pa je dosegla 346.074.368 m³ ali 293 m³/ha. Količina biomase v gozdovih narašča, zato so gozdovi (in gozdne prsti) v Sloveniji tudi ponor ogljikovega dioksida.

Spremenila se je tudi drevesna sestava gozdov. S smreko precej spremenjeni sestoji pri nas so postali slabše odporni proti škodljivcem in naravnim ujmam, za slovenske gozdove pa je značilen trend zmanjševanja deleža iglavcev na račun povečevanja deleža listavcev (delež iglavcev je v letu 2014 pomenil 54 % gozdov). Ujme so v Sloveniji zaradi podnebnih sprememb čedalje pogostejše, v gozdovih pa je zaradi tega čedalje večji tudi obseg poškodb gozdnega drevja zaradi škodljivih žuželk, bolezni, snegolomov, vetrolomov in žledolomov.

Infografika 1: Drevesna sestava gozdov v Sloveniji, 2014

Vir: Zavod za gozdove Slovenije

Grafikon 1: Lesna zaloga in sanitarni posek, Slovenija

Vir: Zavod za gozdove Slovenije

Varovati gozdne vodne vire, ki so filter in goba

Eden izmed prihodnjih izzivov za slovenske gozdove je tudi [varovanje gozdnih vodnih virov](#), katerih kakovost pitne vode je večja kot pri drugih rabah tal. Gozdovi niso le porabniki vode, ampak so tudi njen naravni filter in rezervoar. Če gozda ne bi bilo, bi bilo plazov, usadov in hudourniških pojavov še veliko več, kot jih je sedaj, zelo verjetno bi bilo drugačno tudi lokalno podnebje. Z gozdnimi ekosistemi je treba gospodariti tako, da bo ta kar najbolje deloval kot goba. Gozd je torej filter in goba, gozdna tehnika in pridobivanje gozdnih lesnih sortimentov pa lahko povzročita kronično onesnaževanje vodnih virov.

Povečati rabo gozdnih virov

Intenzivnejša domača predelava in raba gozdnih virov lahko dodatno prispevata k prehodu Slovenije v nizkoogljico družbo, vendar je osnovni pogoj za to preišljen sistem njegovega pridobivanja, predelave in rabe v vsej gozdno-lesni verigi. Delež izvoza v skupni proizvodnji gozdnih lesnih sortimentov (hlodovina, les za celulozo, drug okrogel industrijski les in les za kurjavo) je v Sloveniji v zadnjih letih precej naraščal, najvišjo vrednost pa je dosegel v letu 2014: 47 %. Za nadaljnjo potrošnjo je tako ostalo na voljo le okrog 53 % doma posekane lesne surovine. V obdobju 2010–2020 bi lahko količino doma predelane hlodovine povečali za 70 % oziroma s 1.125.000 m³ lesa na 2.100.000 m³.¹⁾

Pred sorodne izzive so postavljeni tudi [gozdovi v Evropi in po svetu](#), zato bo v prihodnje zelo pomembno sodelovanje med vsemi deležniki za oblikovanje trajnostnega gospodarjenja z za zdaj še obsežnimi gozdnimi površinami po svetu.

Ali ste vedeli ...

- ... da se je od leta 2000 lesna zaloga v Sloveniji povečala za 32 %?
- ... da 1 hektar gozda v Sloveniji v povprečju letno v nadzemni in podzemni masi akumulira 9 ton CO₂?
- ... da po mnenju strokovnjakov mlad gozd vsrka kar 11-krat več ogljika iz ozračja kot starejši gozdni sestoj?
- ... da so iglavci v Evropi v zadnjih 200 letih izpodrinili listavce na kar 633.000 km² površine in da skladiščijo 3 milijarde ton toplogrednega ogljika manj, kot so ga leta 1750?
- ... da po mnenju nekaterih raziskovalcev iglavci absorbirajo več sončne svetlobe in oddajajo manj vode, zato lahko vplivajo na segrevanje ozračja?
- ... da je sanitarni posek v Sloveniji v povprečju 30 % celotnega poseka?
- ... da ena kaplja mineralnega olja onesnaži 25 litrov vode do te mere, da je nezdrava za pitje? ²⁾
- ... da en liter olja, izlitega v kanalizacijo, naredi madež na 1 hektarju vodne površine? ³⁾
- ... da je bilo v 2014 izvoženih kar 47 % proizvodnje gozdnih sortimentov?
- ... da imamo v Sloveniji po mnenju okoljskih in drugih strokovnjakov danosti za vsaj 10.000 novih delovnih mest v dejavnosti predelave lesa?

¹⁾ Humar, M., Kutnar, A., Piškur, M., 2013. Razvojne priložnosti slovenske lesnopredelovalne industrije. V: Šoštarič, N. (ur.). Kam plovemo? Premisleki o izhodu iz krize. Ljubljana, Založba Sanje, str. 89–100.

²⁾ Arnšek, A., 2001. Aktualni trendi razvoja traktorskih olj. Trendi v razvoju kmetijske tehnike: zbornik simpozija, Društvo kmetijske tehnike, Radenci: str. 167–174.

³⁾ Barlow, M., Clarke, T., 2002. Blue gold: the fight to stop the corporate theft of the World's water. New York Press, New York.

Avtor/-ji: Špela Gale

Naslednja objava: 26. 9. 2017

Statistični urad Republike Slovenije
Litostrojska cesta 54, 1000 Ljubljana

Informacijsko središče:
telefon: (01) 241 64 04
faks: (01) 241 53 44
info.stat@gov.si
www.stat.si

© Statistični urad Republike Slovenije
Uporaba in objava podatkov dovoljeni le z navedbo vira.